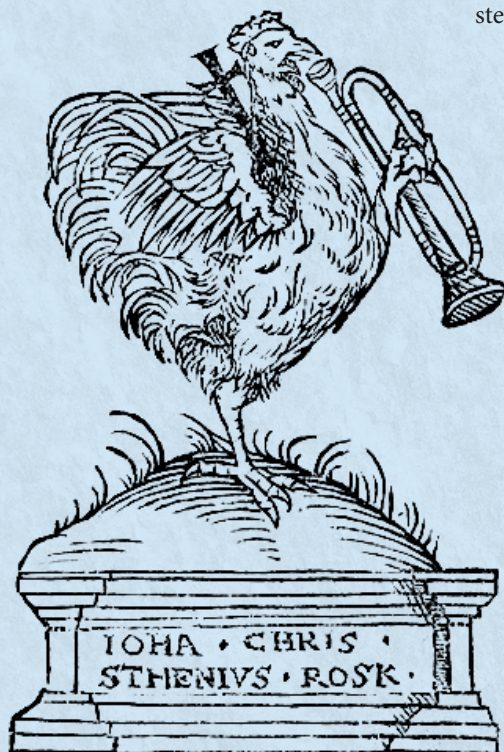

Dobbeltudgivelsen *Geistlig Huusraad og Sendebrev*, 1592, en nytårshilsen til to adelige og nygifte ægtepar på Malmøhus og godset Skabersø fokuserer på den lutherske trestandslære, dels ægteskabet i det første skrift, dels, i *Sendebrev*, forholdet mellem herskab (husbonde/husfader) og tyende, til styrkelse af de ordninger, der er nødvendige til samfundets opretholdelse. *Sendebrevet* er den tidligste danske belæring for tyende, og modsat samtidige negative belæringer bliver tjenerstanden tildelt en af Gud velsignet plads.

Eneste bevarede prædiken fra Sthens hånd er en trykt ligprædiken over lensmanden Sivert Grubbes svigermor, fru Mette Ulfstand, holdt i Bare Sognekirke i Skåne den 16. maj 1602. De 36 adelsmænd og 38 adelsfruer i ligfølget advares i malende billeder mod hovmod og stolthed af en dristig prædikant, der ikke bare blæser i trompet som hanen i Sthens symbolum, men også har tjørn i handsken, når han taler til de begunstigede i samfundet. Sthens fremstilling af livsforløbet som en skolekomedie er også bemærkelsesværdig.

Bind IV afsluttes af en række registre til alle fire bind.

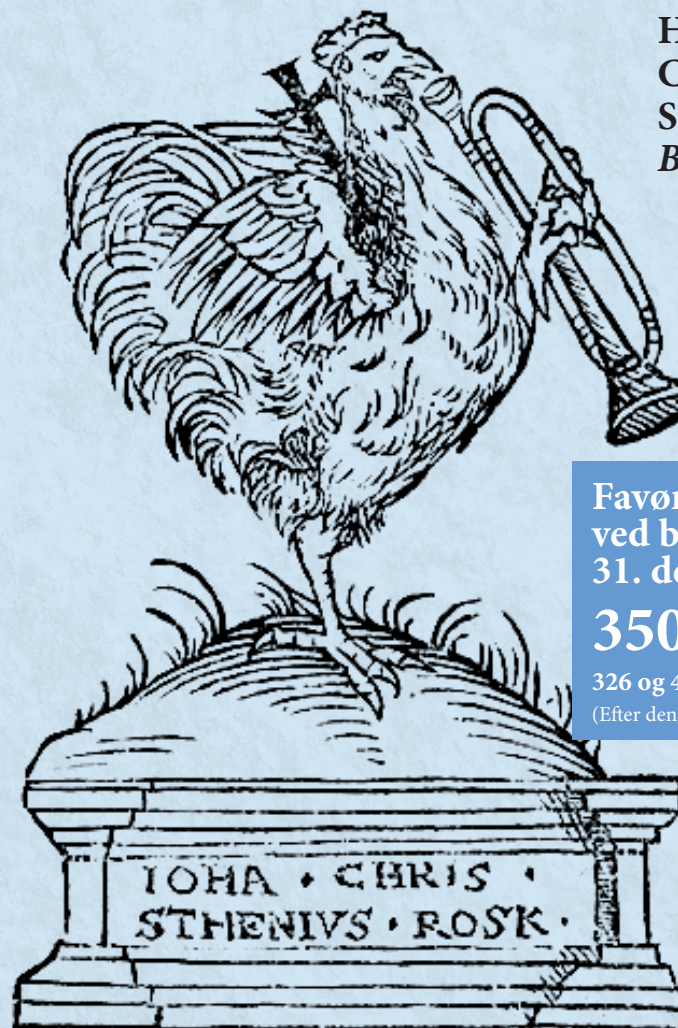
NU GALER HANEN FOR TREDJE GANG...

Køb bøgerne på www.universitypress.dk

NU GALER HANEN FOR TREDJE GANG...

Hans
Christensen
Sthens Skrifter
Bind III-IV

Udgivet af Jens Lyster
under medvirken af
Jens Højgård

Favorpris
ved bestilling inden
31. december 2015

350 kr. (+ forsendelse)

326 og 404 sider, indbundet
(Efter denne dato er prisen 450 kr + forsendelse)

Udkommer
9. september 2015

Det Danske Sprog- og Litteraturselskab
Syddansk Universitetsforlag
København 2015

Hans Christensen Sthens Skrifter

Bind III-IV

Udgivet af Jens Lyster under medvirken af Jens Højgård

Favorpris ved
bestilling inden
31. december 2015 **350 kr.** (+ forsendelse)

(Efter denne dato er prisen 450 kr. + forsendelse)

326 og 404 sider, indbundet · Udkommer 9. september 2015

Hans Christensen Sthen (1544-1610) er Danmarks første betydelige salmedigter. Hans symbol, den uforfærdede, trompetblæsende hane, kalder til modstand mod religiøs og litterær dårlighed.

Allerede som ung latinskolerektor i Helsingør og kapellan ved Skt. Olai Kirke, nu Helsingør Domkirke, gjorde Sthen sig bemærket som forfatter af skillingsviser og skolekomedier, formidler og udgiver af værdifulde bønnebøger og andagtsskrifter.

Sthens hovedværk, *En liden Vandrebog*, 1589, med mange af hans originale og folkekære salmer, udkom i første bind af *Hans Christensen Sthens Skrifter* i 1994, i 450-året for digterens fødsel. I 2003 udkom bind II med Sthens prosabønner og en række oversatte salmer, der sikkert har set dagens lys som skillingsviser.

Bind III indledes med Sthens hidtil ukendte debut som religiøs digter, en brudevise, der blev sunget ved helsingørborgmesteren Henrik Mogensens bryllup med flensborgborgmester Morten Schultens datter Birgitta den 3. februar 1572. Brudevisen er trykt på et såkaldt kisteblad i folio-størrelse. Fra et musikhistorisk synspunkt er dette etbladstryk interessant ved at være et fornemt nodetryk

med melodien udsat for fire stemmer. Sthens brudevise bliver derfor det første tryk i Danmark med flerstemmig musik.

I særlig grad gælder for Sthens tidlige salmer, at de har set dagens lys som skillingsviser. Det gælder også de tre, der blev indlemmet i et tillæg til bogtrykker Lorenz Benedichts *Den ny Danske Psalmebog*, 1586.

De gentagne og voldsomme pestepidemier, der hærgede Danmark i 1560'erne og -70'erne, satte sig tydelige spor i tidens fromhedslitteratur. Tre dage efter at kongen den 25. september 1578 suspendede universitetets forelæsninger, indtil pesten var stilnet af i København, skrev Sthen fortalen til sin oversættelse af den nordafrikanske kirkefader og biskop Cæcilius Cyprians pestprædiken fra år 252. Året forinden var den udkommet på plattysk i Lübeck, og Sthen har straks set den oldkirkelige prædikens stadige aktualitet som trøst og opmuntring også her i riget.

Tre år senere kunne Sthen udsende endnu et gribende trøsteskrift, efter at en voldsom epidemi i sommeren 1580 havde lagt otte af hans egne børn i graven. Et gennemgående tema i dette trøsteskrift, som Sthen har skrevet til sig selv og alle kristne forældre, er glæden ved gensynet i opstandelsen.

Fra samme tid stammer læredigtet *Lyckens Hiul*, der er en videreudvikling af skolekomedien *Kortt wendingh*, som Sthen må have affattet, mens han endnu var rektor for latinskolen i Helsingør. *Lyckens Hiul* er en myndig undervisning om lyckens ustadighed og verdens gang. Af den visdom og indsigt, som læredigtet formidler, bør læseren drage sine moralske og religiøse konsekvenser. Læredigtet havde gennemslagskraft til at opleve genoptryk de næste 200 år og en islandsk udgave i 1760.

Bind IV rummer skrifter fra Sthens tid som sognepræst ved Skt. Peders Kirke i Malmø. Før nogen anden advarer Sthen imod faren ved jesuitternes infiltration i de nordiske lande. Det sker i skriftet *Saligheds Vey*, der formentlig har været brændende aktuelt, da det udkom i efteråret 1584, kort efter jesuitternes snigmord på den nederlandske frihedshelt Vilhelm af Oranien. Som nyligt udnævnt sognepræst og provst i Malmø, der var den tidlige reformations arnested i det østlige Danmark, kan det have været vigtigt for Sthen at markere sig som en god lutheraner og signalere fortrolighed med byens glørværdige fortid. Det gør Sthen ved at minde om Luthers trestandslære med fremhævelse af ægteskabet som kilden til alle andre ordninger.

